

K o d u š a k l i č e n a p o m o č

POZIMI, PROTI VEČERU

Čas vzpona je kratek, traja komaj kako minuto, v duši pa vsak trenutek živi kot drobec večnosti.

B. pokima naključni sopotnici v pozdrav, stopi iz dvigala in pogleda na žepno tablico, da bi še enkrat preveril naslov. Da, tako piše: 41. nadstropje, soba št. 17. V tišini hodnika odmevajo njegovi koraki, ko stopa po marmornem tlaku, ki je virtualno, »escherjevsko« poglobljen. Tablico spravi nazaj v žep. Stene so popisane z grafiti.

B., v mislih. O, vsi ti kričavi, nemi, utišani glasovi! ... Ha, glej tega: DELFINI, SOS! ... A tu je že soba 4117 ... Najbrž bi bilo bolje, da se obrnem in končam to zgodbo, še preden vanjo vpletam druge duše. Bogve kje je že tista nesrečna senca! Morda pa se mi je samo zdelo, da je poklicala prav mene? Ampak kaj me je potemtakem privedlo sèm, skoz ta portal, v ta stolp? Zdaj pač moram vstopiti, ko sem že tu.

A. se smehlja v modri večerni obleki s srebrno kravato, sedi za mizo v malone nevidnem, digitalno zarisanem naslo-njaču. Ej, dragi moj Bruno, zakaj si obstal pri vratih, kar izvoli najprej, saj si prišel k meni, ne? Kaj nisi vesel, da se spet srečava? ... Gotovo se sprašuješ, ali sem res tisti-isti. Ne skrbi, vsega se spominjam in še vedno sem tvoj »daljni bližnjik«, kot si mi nekoč lepo rekel. Zamenjal sem le ta pri-godna, minljiva oblačila (s prstom podrsa po gladki površini elegantnega suknjiča), ampak iz tvojega začudenja sklepam, da je moja podoba še zmeraj preveč človeška.

B. premaguje osuplost. Si res ti, Angelo? Niti v sanjah ne bi pomislil, da te najdem tu, sredi metropole, v tem poslovnem stolpu. Mislil sem, ne zameri, da si ...

A. Mrtev?

B. prikima in stopi bliže. Le kako ne bi pomislil na to?

A. vstane in svojemu gostu ponudi roko – pravo roko, ne virtualne. Vidiš, še sem živ ... lahko pa rečem: znova sem živ, če ti je to lažje sprejeti.

B. stisne roko staremu prijatelju, misli mu rojijo po glavi. Vse kaže, da je ta človek res Angelo, čeprav komaj verjamem, da sva resnično tu, v tem čisto drugem prostoru in času, v drugem in obenem istem življenju, ki se potemtakem za Anžela ni končalo tiste noči, ko sem mu tam daleč, doma na vasi, zastrl prav te globoke, sinjemodne oči ... Kako lepo, da zdaj spet živijo! In kako je pomlajen! V najboljših letih, skoraj brezčasen. Malce pa so se njegove poteze vendarle spremenile, ne samo pomladile: kakor da bi bila v njegovem nasmešku neka komaj opazna sled indijanskega rodu?

A., z melanholično vedrino (kot da bi bral prišlekove misli). Prav si opazil, cenjeni mojster! Sicer pa dobro veš, da angeli nikoli ne umremo, čeprav smo vse bolj »ogrožena vrsta«, tako kot delfini ali lemurji. Saj sploh ne moremo umreti, tudi če bi hoteli. Le preselimo se, odletimo drugam.

B. Torej se reinkarnirate?

A. se spet nasmehne. Reci temu, kakor hočeš, to so le besede.

Potem nekaj ščepcev večnosti zreta drug v drugega z nasprotnih strani komajda snovne mize – boljše rečeno, tiste stvari, ki so jo nekoč tako poimenovali, saj je zdaj med njima le še »bistvo mize«, gladka površina, na kateri leži ugasla tablica.

B. se ozira po sobi. Angelo, ampak kako naj bi jaz vedel, da te bom srečal ravno tu?

A. se spet usede in potrka s prsti po motnem bistvu mize. Kako si neučakan, vse hočeš izvedeti na en mah, pa saj si komaj prišel!

Soba 4117 je rahlo trapezoidne oblike (ta stolp je namreč osmerokotna prizma), nasproti vrat se razteza široko okno, zunaj se mrači, decembrski dnevi so kratki. Miza kljub svoji kvazirealnosti zaseda skoraj polovico sobe, stena na desni je prazna, bela, na nasprotni steni pa visi velik črn okvir z dis-

plejem, ki je trenutno teman. Zadaž v kotu, med displejem in vrati, stoji obešalnik z ukrivljenimi roglji, nanj je obešen plašč, na vrhno kljuko pa je nataknen klobuk, morda prav tisti gosposki, zdaj ne več zguljeni klobuk, s katerim je angel prihajal takrat, v svojem »prejšnjem življenju«, k mojstru na platonske pogovore sredi noči. Razen tega starega obešalnika tu ni nobene odvečne šare, pravzaprav nobenih »pravih« predmetov, niti knjig, na katerih bi se lahko nabiral prah.

B. pomisli, da tudi prah postaja virtualen, in se spomni na tiste besede starega modreca Hui Nenga: »Na prazračetu ničesar ni, le kje naj se nabira prah?« ... In če se prah ni nabral, kje naj bo zdaj?

A. mu pokaže ergonomsko ukrivljen, prav tako skoraj nesnoven fotelj pred komajda snovno mizo. Prosim, usedi se, Bruno, odloži plašč, o vsem se bova pogovorila, na voljo sem ti.

B. pomigne k steni. Grafitov pa tu ni? Na hodniku jih je polno.

A. Tiste grafite rišejo obiskovalci, mi pa jih ne brišemo, saj vemo, da se naši klienti z njimi sprostijo, tako da se lažje pogovorimo.

B. obesi plašč zraven že obešenega in natakne klobuk zraven že nataknenega. Preden se usede na tisto sedežno komaj-snov, si spodviha staromodno suknjo in samodejno seže v desni žep po pipo (v levem žepu ima tablico, nabavil si jo je kmalu po prihodu v metropolo, saj bi bil tu dejansko izgubljen brez nje).

A. Oprosti, ampak kajenje ni dovoljeno.

B. zagodrnja. Seveda, notranja prohibicija, pozabil sem.

A., suho. Dim bi sprožil alarm.

B. spravi pipo nazaj v žep. Prav ... torej, povej mi, Angelo, kako naj bi jaz vedel, da te najdem tu?

A. se muza. Ne podcenjuj se, mojster filozof, kar sam se spomni! Jaz vem, da ti veš. Saj vsak človek ve tudi tisto, česar ne ve, da ve.

B. dvigne obrv. Česa ne poveš! Kakor da te globokoumne sentence ne bi že slišal od tebe ... in tudi tikal si me že, tam na deželi, čeprav nekoliko bolj zadržano kot zdaj, ko si postal, kot vidim, pomemben državni uradnik. Saj je SOS državna ustanova, ne?

A. Ni povsem državna, je pa paradržavna agencija »z omejeno odgovornostjo«.

B. spusti obrv. Podobno kot sta tam pri nas KAD in SOD?

A. prikima. Reciva tako, čeprav je ta naš sod brez dna ...

B. Je SOS odgovorna vladi? Ali morda predsedniku osebno?

A. odkima. Niti vladi, niti predsedniku. Agencijo SOS je ustanovilo JABOLKO – odnosi med njim in državo pa so ti najbrž znani, vsaj v grobem?

B. Nekaj že vem o tem, a ne prav dosti.

A. Ti odnosi seveda niso idealni, še vedno pa zadostujejo za ohranjanje minimalne stabilnosti sistema. Saj si slišal, da je bil med državo in JABOLKOM sklenjen konkordat?

B. Torej imamo zdaj JABOLKO namesto Cerkve?

A. se zagonetno, indijansko smehlja. Tako nekako ... Povej, Bruno, boš en dober viski? Imam čisto pravega škota, še iz prejšnjega stoletja, izvrsten je, boš videl, to je nekaj čisto drugega od tistih burbonov, ki jih točijo spodaj po barih.

B. Prav rad! Da nazdraviva na najino nepričakovano srečanje (*medtem se ozira po sobi*) – ampak kje imaš tega svojega žlahtnega škota? Nama ga bodo prinesli?

A. stopi k steni, rahlo potegne po njej s palcem in kazalcem, kakor da bi razgrinjal sliko na displeju, in odprejo se sicer nevidna vratca stenske omare, nekakšnega tabernaklja, v katerem je poleg viskija in kristalnih kozarcev tudi kup papirjev in celo nekaj v usnje vezanih starih knjig. Gostitelj postavi kozarca na mizo in natoči viski. – Torej, dragi moj Bruno, na zdravje!

B. vstane, da nazdravita, in ko spije požirek viskija, odloži kozarec in stopi nekaj korakov naprej, tja do širokega okna ... Kakšen razgled! Kakšno morje luči!

A. Kant bi rekel, da je tu zgoraj »zvezdnato nebo pod nami«.

B. se muza. Ja, vendar ne kot *noumenon*, ampak kvečjemu kot *phainomenon*, pa še to virtualni.

A. Kako prosim?

B., šegavo. Angelo, mar nisi modroslovec, dušeslovec in še bogoslovec povrhu, diplomant dobre stare Sorbone?

A. se kremži. Ah, to je bilo davno, marsikaj sem že pozabil.

B. se vrne k bistvu mize. Gotovo pa veš, kaj počneš tu, v stolpu SOS. Mi lahko to že enkrat poveš? Res sem radoveden.

A. se čudi, morda le na videz. Pa kako, da tega sam ne veš? Saj si se vendar po lastni volji prijavil v naš portal!

B. vzdihne. Ja, sam sem se prijavil, a ne pri tebi osebno.

A. Ampak če veš, kaj pomeni SOS, potem tudi veš, kaj jaz tu počnem.

B. Kdo pa ne ve, kaj pomeni SAVE OUR SOULS, lepo te prosim!

A. Torej – in iz tega lahko sklepaš, kaj je moje delo: iščem izgubljene duše, skrbim zanje, se z njimi pogovarjam, jih tolažim, in če je treba, jih tudi rešujem, iz vode, iz ognja ... sicer pa je to moja služba že od nekdaj, že odkar me poznaš. Poznaš pa me že celo večnost!

B. Eno kratko večnost pa res! Ampak zdaj, ko vidim, da po novem službuješ v tej skoraj virtualni pisarni – sploh če odmislim tvoj skriti tabernakelj – zdaj se mi zdi, da je tudi tisti stari SOS le še nekakšen reklamni slogan, morda neka nova, uspešna blagovna znamka? Podobno kot so tam pri nas prekrstili DZS v »Drzne znanilce sprememb«.

A. se smehlja. Žal ni čisto tako, ne tam ne tu.

B. guba čelo. Hm ... Že zjutraj, ob prijavi v vašem portalu, sem se vprašal: ali res iščete izgubljene duše, se pravi, *resnične* duše? Zazdelo se mi je, da je vse to dušno oglaševanje le neka premetena štafaža. In čeprav res iščem neko pomoč, sem vstopil v SOS predvsem iz radovednosti, da si malo ogledam, za kaj pravzaprav gre – in glej, tu najdem tebe! Kakšna pa je tvoja vloga v tej službi? Si visoko?

A. zamahne z roko. Ah, niti ne, razen seveda fizično. Realno sem le manjši ptič, eden od uradnikov nižjega ali nižje

srednjega ranga, virtualno – in če hočeš, tudi simbolno – pa je moja vloga obenem majhna in velika, kot so navsezadnje vse naše vloge. Ampak pustiva te nepomembne podrobnosti o meni za kdaj pozneje, pojdiva rajši k stvari: kako naj ti pomagam?

B. spije preostali viski. Ne meni, ampak neki izgubljeni duši ...

A., presenečeno, morda le zaigrano. Nisi prišel zaradi sebe?

B. Prišel sem, da bi vložil neko prijavo.

A. se dotakne tablice na mizi. Kakor želiš. Naj pišem zapisnik?

B. Zapisnik? Kako pa naj jaz to vem? Piši, če hočeš – če ga je treba pisati, saj sam veš, kakšna so pravila tu pri vas. Mimogrede, za koga pa pišete zapisnike: za državno administracijo, za JABOLKO?

A. s palcem in kazalcem podrsa po displeju. Navsezadnje seveda za JABOLKO, vendar skozi mnoge vmesne stratume, administrativne in tudi politične. Tisti, ki se ukvarjajo z visoko politiko, pač ne morejo skrbeti za zdravje in počutje posameznih duš. Saj tega niti JABOLKO ne zmore, zato pa je ustanovilo SOS.

B. prikima. Se mi je kar zdelo, da za vsem tiči JABOLKO.

A. bobna s prsti po motnem bistvu mize. Torej kako – bi rad govoril z mano kot uradno osebo? V tem primeru je zapisnik nujen.

B., po premisleku. Prav, naj bo tako, moja prijava naj bo čisto uradna, brez čustev in subjektivnih sodb.

A. se začudi, morda iskreno. Zakaj pa brez čustev? Saj čustva niso prepovedana, tudi v javnih ustanovah ne, razen za sodnike, inšpektorje in policiste. Ti pa, ki si moj stari prijatelj in zdaj tudi uradno moja stranka, kar izvoli čustvovati, če hočeš. Le povej mi vse, kar ti leži na duši!

B., zamišljeno. Poskusil ti bom povedati, kaj se mi je zgodilo, čeprav ne vem, ali je to sploh mogoče ... Predčerašnjim, v soboto zvečer pred sončnim zahodom, sem se sprehajal po nabrežju ob Zahodni reki. Zrak je bil kristalno čist, zimsko nebo jasno, rdeče sonce se je spuščalo med stolpe na drugem

bregu. Premišljeval sem o predavanju, s katerim v četrtek gostujem na UNIVERZIJANI, tu pa tam sem se ustavil, se naslonil na ograjo, premišljeval o svojih tezah in odsotno drsel z očmi po rečni gladini. Redki so tako tihi in spokojni trenutki, kot so bili moji takrat, in za hip se mi je zazdelo, da se je ustavil celo promet zgoraj na viaduktu, kakor da je onemelo vse mesto ... Tedaj pa zagledam na bregu neko senco, ki me iztrga iz premišljevanja in pritegne k sebi.

A. dvigne pogled s tablice. Senco ali dušo? Moram te spomniti: naša služba išče izgubljene duše, ne izgubljenih senc.

B. se namršči, ni mu prav, da ga je A. prekinil, še preden je kaj povedal o njej. Zapiši, da prijavljam izgubljeno dušo, če že moraš biti tako natančen. Sicer pa je bila od daleč videti kot senca, a ko sem se spustil k njej na breg, nisem več dvo-mil, da je resnično duša.

A. Prav, natančno tako bom zapisal, to je pomembno.

B. nadaljuje, kot da bi se spominjal nekih zelo živih sanj. Tam na pesku, sredi naplavin temne reke sem stal z njo iz oči v oči, dolgo me je molče, skoraj očitajoče gledala in vprašal sem jo, ali potrebuje kakšno pomoč, ali je z njo vse v redu, pa je samo odkimala in povabila pogled. Tedaj se mi je zazdelo, da jo od nekod poznam, da jo poznam že od nekdanj ...

A. vestno zapisuje v tablico (dovolj je velika, da jo uporabljaja oberoč, kot notesnik), zdaj pa se spet ozre k svojemu klientu. Povej mi malce bolj natančno: kakšna je bila ta duša in po čem sodiš, da je izgubljena?

B., sanjavo, skoraj odsotno. Stala je tam kakor senca, temna, žalostna, skrušena, in jaz nisem našel besed, da bi jo potolažil, ohrabil, iztrgal iz tistega mraka, v katerega je tonilo rdeče sonce, nisem imel moči, da bi jo rešil iz vse globlje teme, v katero se je zlivala reka pozabe. Nenadoma, tako blizu, da se mi je zdelo, kakor da govori v meni, pa je duša z jasnim in hrepenečim glasom spregovorila:

»Suha sem vsa in od žeje medlim: o, dajte mi naglo hladne vode, ki priteka iz jezera Mnemosyné!«

A., *sočutno in vzneseno*. To je rekla? Verze z orfiških zlatih lističev? Si prav slišal?

B. *prikima*. Ja, prav ta dva verza je povedala, dobro se spominjam vsake besede.

A., *radovedno*. In potem, kaj se je zgodilo potem?

B. *nadaljuje bolj stvarno*. Potem sem ji, ves pretresen, rekel, da ji takoj prinesem vodé, naj le malo počaka, kar tu na bregu, takoj se vrnem ... Stekel sem gor po stopnicah, da bi našel kak lokal, kjer bi imeli hladno vodo, ampak tam blizu ni takšnih lokalov, moral sem hiteti nekaj blokov višje, da sem naletel na prvega ... In potem, ko sem se vrnil z vodo na breg, tiste duše ni bilo več tam! Ves večer sem jo iskal, preiskal sem nabrežje podolgem in počez, hodil sem gor in dol ob strugi, spraševal sem mimoidoče, vendar zaman. Ni je bilo več, kot da bi se bila udrla v zemljo.

A. *odloži tablico, vstane od mize ter se za tri dolge angelske eone zazre skozi okno v morje velemestnih luči*. Potem se z vzdihom obrne k svojemu varovancu – dragi moj Bruno, žal ti moram reči, da to, kar si mi povedal, še ni dovolj za uradno prijavo. Kako naj najdemo dušo, o kateri ne vemo nič drugega kot to, da pozna orfiške misterije? Kje naj jo sploh iščemo?

B. *skloni glavo*. Razumem vašo zadrego, ampak zdaj, ko sem že stopil skozi vaš portal, se povzpel v vaš stolp in povrh vsega tu zgoraj naletel nate, Angelo, zdaj vseeno pričakujem, da mi boš – se pravi, da boš *njej* – nekako pomagal.

A. *tuhta*. Morda pa se spomniš vsaj kakšne podrobnosti: kako ta duša zgleda, koliko je stara, kako velika je, kakšne barve oči ima, v kaj je oblečena ...?

B. *odkima*. Samo ugibal bi, če bi rekel, da ni dosti mlajša od mene, približno mojih let je.

A. Pa je ženska ali moški?

B. *okleva, to vprašanje ga je malce zmedlo*. Zdi se mi, da je moški, a ne vem zagotovo. Tiste njene – ali njegove – besede so me čisto prevzele, skoraj uročile.

A. *se spet usede v svoj skoraj nevidni naslonjač*. Škoda, da se nisi oglasil že v soboto zvečer ali vsaj včeraj, imeli bi precej

več možnosti, da najdemo to nesrečno dušo, ki je zdaj morda že daleč, bogve kje je že!

B. V soboto je bilo pozno, ob nedeljah so uradi zaprti ...

A. Kje pa si to slišal? Saj imamo vendar urgenco! In ravno ob nedeljah največ delamo. Ne boš verjel, koliko smo včeraj – pa še v tem adventnem času – našli izgubljenih duš, po domovih in ulicah, tudi pri maši, potem cel roj na popoldanskem sprehodu v parku, največ pa zvečer, na Trgu časa, sredi vsega tistega pirovanja!

B. Nisem vedel, da ste dežurni tudi čez vikend.

A. *znova vzame tablico v roke.* No, bomo videli, kaj se da storiti. Zapisnik bom čim prej poslal navzgor k JABOLKU. Poskusili bomo tudi s KNJIGO OBRAZOV ... Ampak kako naj imenujem to tvojo izgubljeno dušo? Naj zapišem »duša X«? Tako ravnamo v podobnih primerih. Ali naj rajši zapišem kako drugače?

B. Ti veš, ne sprašuj mene.

A. *premišljuje.* Morda pa bi bilo najbolje, da bi jo imenoval kar s tvojim imenom?

B. *se zdrzne, v njem se nekaj utrne, in počasi prikima.* Ja, morda bo tako res najbolje, kar mene zapiši! Daj izgubljeni duši moje ime, samo da jo spet najdem ...

Medtem se je že povsem znočilo, spodaj na velemestnem nebu migotajo neštete luči.